

En predikan för Trettondedag Jul

Av Johannes-Maria Störksen, karmelit

När profeten Jesaja frambär profetian som vi hörde i första läsningen, vet han inte att han talar om det obegripliga, det otänkbara, att Gud skall bli människa. Som hela Israel levde han i längtan efter att Gud skulle frälsa sitt folk, men hur det skulle ske, kunde han inte veta. Men efter det att världens Frälsare kommit till jorden har vi kunnat förstå vad Gud säger genom sina profeter. Allt uppenbaras stegvis genom dem. Höjdpunkten är Jesu födelse, som uppenbaras först för judarna, de fattiga judarna, herdarna, som finns på platsen där Gud blev människa. Och därefter för hedningarna, de visa och rika männen som kommer från Östern.

Under julnattens uppenbarelse vid jultidens början, då himlen förkunnar Guds önskan om frid på jorden, då världsnattens mörker skingras av strålkranen från Herrens härlighet, blir herdarna glädjebudskapets och fridsbudskapets första mottagare. Och därefter deras första budbärare. Profeten hade rätt: *"Res dig, stråla i ljus! Ditt ljus är här, Herrens härlighet går upp över dig. Jordan är höljd i mörker, [...] men över dig skall Herren stråla, över dig skall hans härlighet visa sig."* Och de fattiga herdarna får verkligen se det fattiga, lindade barnet, de får höra vad som sagts om det, och de får berätta vidare till alla.

Och nu, i dag på trettonde dagen efter Jesu födelse, är det de rika österländska stjärntydarna för vilka den stora glädjen har uppenbarats, som får komma och tillbe judarnas nyfödde kung. De representerar oss alla där de kommer och lägger av sin stolthet, böjer knä och ödmjukt kysser barnets hand. *"Alla samlas och kommer till dig. Dina söner kommer från fjärran"*, säger Jesaja. I dag blir verkligen Guds frälsnings mysterium uppenbart i hans Son, som är det ljus som upplyser alla människor.

Men innan de kommer till Betlehem, vänder sig stjärntydarna, dessa mäktiga män, först till Herodes, judarnas icke-judiske konung, och frågar: *"Var finns judarnas nyfödde kung?"* Herodes blir chockad och rädd. Och stjärntydarna insisterar: *"Vi har sett hans stjärna gå upp."* Det blir än svårare för Herodes. Om han inte själv förstår detta, blir det förstått av överstepräster och de skriftlärdade, som Herodes rådfrågar.

De känner svaret på främlingarnas fråga, de vet, genom Skrifterna, att Guds Messias skulle födas i Betlehem. Men själva går de inte dit. Fast främlingarna bekräftar inför Herodes att den nyfödde verkligen är konung, när de säger: *"Vi har kommit för att bylla honom."* Enligt Herodes är det emellertid bara han själv som skall hyllas, det är han som har kungamakten och kungavärdigheten.

I stark kontrast till kung Herodes stora rädsla, står stjärntydarnas stora glädje. De tre männen som kommer från Östern har på hela jordens befolknings vägnar förstått tecknet som Gud har gett så som han hade utlovat. I gammal orientalisk tradition sammanliknas monarkerna med stjärnor. Stjärnan ger oss här en bild av Kristi födelse. Det är denna stjärna som Johannes vid en senare tidpunkt skall skriva om vid slutet av Uppenbarelseboken: *"Jag är skottet från Davids rot och hans ättling, den strålande morgonstjärnan"* (Upp 22:16).

Stjärntydarna hade knappast läst Jesajas profetia som vi hörde: *"Herrens härlighet går upp över dig... Folken skall vandra mot ditt ljus, kungar mot glansen av din soluppgång... Dina söner kommer från fjärran..."* Men ändå visste de att det var judarnas nyfödde kung de skulle få se. Och genom de gåvor de ger det lilla barnet bekänner de Kristi kungadöme, när de ger guld, hans gudomlighet, när de ger rökelse, och hans mänsklighet, när de ger myrra. Därvid uppfyller de Skriftens ord: *"När du ser det skall du stråla av lycka, ditt hjärta skall bäva och bulta, när havets skatter kommer i din ägo och folkens rikedomar blir dina... Från Saba kommer de alla med last av guld och rökelse, och de förkunnar Herrens ära."*

Stjärntydarna förstår att det lilla barnet som ligger i krubban är himlens konung. De får verkligen vara Inkarnationens vittnen. Därvid ger de oss en första bild av den blivande Kyrkan, som skall byggas upp med hednafolk från alla länder. Men hednafolket måste komma till Juda land. "Stjärntydarnas ankomst till Jerusalem för att 'hylla judarnas kung' visar att de i Israel, i Davidsstjärnans messianska ljus, söker honom som skall bli ländernas konung.

Deras ankomst betyder att hedningarna bara kan upptäcka Jesus och tillbe honom som Gud och världens Frälsare genom att vända sig till judarna och av dem ta emot löftet om Messias så som det återfinns i Gamla testamentet", säger Katolska Kyrkans Katekes (nr 528). Detta skall Jesus själv bekräfta när han säger: *"Frälsningen kommer från judarna"* (Joh 4:22). Israel är vår storebror, utvald av Gud så att hans frälsningsplan kan förverkligas för oss alla. Barnet i krubban kommer för alla människor: för judar och hedningar, för fattiga och rika, för mäktiga och svaga, för *"människor av alla stammar och språk och länder och folk."* (Upp 5:9).

Men själva uppenbarelsen ges först till de fattiga, så som Jesus själv säger det i synagogan i Nasaret: *"Herrens ande är över mig, ty han har smört mig till att frambära ett glädjebud till de fattiga"* (Luk 4:18). De fattiga är de första som får se att Guds enfödde Son träder fram för människornas ögon som sann och verklig människa, de är de privilegierade mottagarna av budskapet om glädjen och friden.

Ljuset som upptändes i stjärntydarnas hjärtan lyser också för oss och i oss, i dag. Så att vi blir fyllda med stor iver och glädje då vi vill söka vår Herre och Konung i krubban. Så att vi vet att vi inbjuds att inte välja Herodes, denna världens konung, utan Kristus, hela universums evige Konung. Att inte följa det i oss som bara vill vara storhet och styrka och makt, utan det i oss som accepterar och gläds över det som är svagt och litet och maktlöst i oss, som är skapade till Guds avbild.

I dag går vi fortfarande till krubban, för att se och hylla det lilla barnet, judarnas och hela världens evige Herre. Det kan bara ske därför att den Helige Ande, kärlekens eld, upptänds i våra hjärtan, skiner där som en strålande stjärna och får oss att söka källan till den lycka som vi törstar efter med den törst som Gud ingöt i oss när han skapade oss.

På samma sätt som stjärntydarna, uppmanas också vi att ta på allvar de tecken Gud ger oss, att lyssna till Skrifterna, att genast ge oss iväg för att söka upp källan, knäböja inför det lilla barnet, hylla och tillbe det, och ge honom den gåva som vi själva är. Sålunda kan stjärntydarnas guld finna sin motsvarighet i barmhärtighetens goda gärningar. Deras rökelse i vår bekännelse och bön. Och deras myrra i vår tillit till Korsets mysterium och vår tro på Kristi underfulla och frälsande seger över döden och hans uppståndelse.

Kristi strålande härlighet måste uppenbaras genom alla våra handlingar, genom vårt sätt att leva. Vi är kallade att aldrig tröttna på att vara vittnen och budbärare, ty det är då, och bara då, som Guds kärlek kan vinna den definitiva segern på jorden. Gud har valt att inte tvinga sin kärlek och frid på oss, utan låta frälsningens förverkligande vara beroende av vårt samtycke och samarbete. Vilken stor kärlek Gud visar oss genom att kalla oss att samarbeta med honom enligt hans gudomliga plan! Det enda vi behöver göra är att upprepa med vår Moder Maria: *"Må det ske med mig som du har sagt."*